

Milliyet ARKEOLOJİ

Sayı: 34 | Yıl: 3

TARİH / ÖREN YERİ / MÜZE / GEZİ

O ESKİ HALİNDEN ESER YOK ŞİMDİ

Roma'nın
Sütunlu
Caddesi,
tarihte
aydınlatılan
ilk cadde...
Kurtuluş
Caddesi,
Antakya
gezilerinin
vazgeçilmez
rotasıydı.

6 Şubat depremleri, Hatay'ın tarih boyunca yaşadığı onlarca yıkıcı depremden yalnızca biri. Tarihteki depremlerin ardından bölgede her defasında yerleşimlerin kurulması ise felaketlerin bu toprakların kaderinde bereket ve güzelliklerle birlikte var olmasından... Hatay bilinçaltına işleyen bu bilgiyle yine küllerinden doğmayı bekliyor.

Depremlere karşı hukuki tedbirler

Restorasyon sadece günümüz için bir çözüm üretir. Bu yüzden yalnızca hasar gören yapılarda yenilemeyle yetinmemeli, mevzuat olarak da yenilemelere gitmeliyiz

Dr. Av. Muhammed Hardalaç

Türkiye, 6 Şubat 2023'te asrın felaketini yaşadı. Üzerinden bir yıl geçmiş olmasına karşın acılarımız hâlâ aynı ve tazeliğini koruyor. Can kayıplarımızın yanı sıra, yüzyıllar boyunca bize geçmişimizi hatırlatan ve kültürümüzün önemli bir parçası olan yapılarımızdan bazıları da depremde yıkılmış veya yok olmuştur. Bu yapılar, insanoğlunun düşüncesine sığan taştan duvarlarla sınırlı değildir. Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Kanunu'nun kapsamına baktığımızda, çok daha geniş bir çerçeveye işaret edilmektedir.

"Kültür varlıkları; kanunda "tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar" olarak tanımlanır.

Sit de "tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlar" şeklinde tanımlanır. Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere sadece basit bir eşya veya metal parçası değildir eserler. Bu eserlerin bulunduğu yerde yaşamış, yaşayan ve yaşayacak olanların birbirlerine aktardıkları bir motif, bir kültürdür.

Bu bölge, bölgesel değerler açısından son derece zengindir ve bu nedenle depremde büyük veya küçük ölçüde zarar gören pek çok kültür varlığımız var. Peki şimdi kültürümüzün parçası olan bu varlıkların

eski görkeminde ulaşabilmesi için ne yapacağız? Bu nadide eserleri restore edip bizden sonraki nesillere aktarmalıyız.

Fakat restore etmek sadece günümüz için bir çözüm üretecektir. Gelecekte gerçekleşme ihtimali olan bir doğal afet sonucunda neler olabileceğini tahmin bile edemeyiz. Bu yüzden sadece dışsal bir düzeltme ve yenileme ile kalmayıp mevzuat olarak da yenilemelere ve revizyonlara gitmeliyiz.

Köklü değişiklikler

Hukuki çerçevede alınması gereken en önemli tedbir, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına yönelik 2863 Sayılı Yasa ve ilgili ilke kararlarının gözden geçirilerek revize edilmesidir. Doğal ve arkeolojik sit alanları ile taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarına dair hükümler; kültürel mirasın korunması konusunda daha dikkatli olan ülkelerdeki olumlu örnekler ve gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları da örnek gösterilerek, kültürel mirasımıza sahip çıkılacak bir düzeye ulaştırılmalıdır. Bu genel çerçevede, özellikle üzerinde durulması gereken konu, taşınmaz kültür varlıklarının sınıflandırılması, bakım ve onarımlarına ilişkin kararların içeriğinin genişletilmesidir. Hukuki açıdan gerçekleştirilecek bu köklü değişikliklerle, kültürel mirasımızın korunması ve gelecek nesillere aktarılacak motiflerin devamlılığı sağlanacaktır.

Yaşanan acıların tarif edilebilir bir yanı yok. Zarar gören veya yok olan eserlerin önemi büyük olsa da, yitirilen canlarla kıyaslanamazlar. Geçmişteki eserlere ve yaşanan acılara sahip çıkmadığımız takdirde, ne geleceği inşa edebilir ne de geçmişten ders alabiliriz 🇹🇷

Antakya'da bulunan Rum Ortodoks Kilisesi de depremde yıkıldı.